

ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕКВИВАЛЕНТНОСТ ПРИ ПРЕВОДА НА ИКОНОМИЧЕСКА ЛИТЕРАТУРА ЧРЕЗ ПРИЛАГАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

Петър Тодоров

Стопанска Академия „Димитър А. Ценов“ – Свищов (България)

Petar Todorov

(D. A. Tsenov Academy of Economics – Svishtov (Bulgaria))

Petar Todorov. SECURING ACCURACY IN THE TRANSLATION OF ECONOMIC LITERATURE THROUGH THE APPLICATION OF INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGIES

Abstract. The article presents the difficulties which a translator may encounter in the translation of economic literature and the possible solutions. The examples have been excerpted from the description of an international project under the Erasmus+ program, where the translation is from English into Bulgarian, as well as from the content of two learning modules in management accounting, where the translation is from Bulgarian into English, and demonstrate various lexical and grammatical problems. The focus falls mainly on the achievement of precision in the translation bearing in mind the fact that the content shall be accessible to the users in five different languages, which means that in addition to being precise, the translation shall also be understandable to the speakers of the remaining four languages. Emphasis is also placed on the fact that this would be difficult to achieve without the use of information and communication technologies in digital environment, because besides crafting every detail, which necessitates consulting more than one source, it is of utmost importance the job is completed within the set deadline. In this respect, the article shall be interesting to both linguists and translators and economists who work in the field of management accounting.

Keywords: translation from and into a foreign language, economic literature, information and communication technologies, digital environment, management accounting

Петър Тодоров. ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕКВИВАЛЕНТНОСТ ПРИ ПРЕВОДА НА ИКОНОМИЧЕСКА ЛИТЕРАТУРА ЧРЕЗ ПРИЛАГАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ

Резюме. Статията представя трудностите, които един преводач може да срещне при превода на икономическа литература, както и възможните решения. Посочените примери са ексцерпирани от описанието на международен проект по програма „Еразъм+“, където преводът е от английски на български език, както и от учебното съдържание на модули по управленско счетоводство, при които преводът е от български на английски език, и демонстрират различни лексикални и граматически проблемни. Фокусът пада основно върху постигането на еквивалентност в превода поради факта, че съдържанието трябва да бъде достъпно за ползвателите на пет различни езика, от което следва, че преводът освен прецизен трябва да бъде и разбираем за носителите на останалите четири езици. Акцентира се и върху факта, че това би било трудно постижимо без използването на информационни и комуникационни технологии в дигитална среда, тъй като освен прецизирането на всеки детайл, което, както ясно е показано, налага консултирането с повече от един източник, а е от изключителна важност е работата да бъде свършена в рамките на поставените срокове. В този смисъл статията би представлявала интерес както за колеги лингвисти и преводачи, така и за колеги икономисти, работещи в сферата на управленското счетоводство.

Ключови думи: превод от и на чужд език, икономическа литература, информационни и комуникационни технологии, дигитална среда, управленско счетоводство

Въведение

Настоящата статия представя трудностите, които могат да възникнат при превода на специализирана научна литература (в конкретния случай – икономическа), както и решенията на тези проблеми, подкрепени с примери от практиката. В статията се разглежда преводът от английски на български език на конкретни сегменти от описанието на проекта, както и на два от учебните модули от български на английски език, които са част от съдържанието на Интелектуален продукт 1 от международен двугодишен проект по програма „Еразъм+“. Проектът е с номер № 2018-1-BG01-KA202-047867, а заглавието на проекта е „ECVET based further VET training to support the enhancement of entrepreneurship skills of young people and micro-SMEs via management accounting“. В състава на проекта са включени партньори от няколко страни, като българският екип е отговорен за създаването на учебни модули 2 и 3. В основата на тези модули, както и на целия проект, е прилагането на управленско счетоводство, а създаденият интелектуален продукт трябва да бъде наличен на езиците на всички участници в проекта. Тук възникват и трудностите при превода на учебни модули 2 и 3 от български на английски език, тъй като съдържанието обхваща специфична терминология, която в някои случаи не съвпада напълно с тази в целевия език, преводачът трябва да предостави

адекватни решения. Еквивалентността на превода е изключително важна и по друга причина. Интелектуален продукт 2 е тясно свързан с прилагането на информационни и комуникационни технологии в дигитална среда. Съвременното образование и обучение налага тяхната по-широка употреба, като „необходимостта от прилагане на медийни средства и технологии при възпитание, педагогическо взаимодействие и обучение е предпоставка за по-ефективното усвояване на света и в този смисъл предполага стимулиране на уменията за работа с тях, а не тяхното ограничаване“ (Данов 83) Така, след създаването на учебните модули включени в Интелектуален продукт 1, цялото съдържание трябва да бъде прехвърлено в платформа за обучение Moodle. Тази платформа е напълно синхронизирана с авторско мобилно приложение, а дигиталната среда трябва да е достъпна за целевата група, която се явява ползвател на интелектуалните продукти от проекта. Поради тази причина преводът на учебното съдържание от български на английски език, освен прецизен, трябва да бъде и разбираем за носителите на другите езици от страните партньори, тъй като и за тях той е втори език, и ползвайки го, те трябва да предоставят превод на съответния език.

В първата част на статията ще бъде представено описание на проекта, за да се установи контекста, в който възникват проблемите в превода. Втората част представя превода на част от съдържанието по модули 2 и 3 с конкретни примери, решения и обяснителни бележки от автора. В целевата читателска аудитория на статията попадат колеги лингвисти и преводачи, тъй като освен специфичната терминология, в процеса на превеждане възникват и проблеми, свързани с граматиката на двата текста. Както твърди Йорданова, „спецификите на конкретните езици най-силно се проявяват с граматичния им строеж“ (148). Поради тази причина статията също представя и анализ на цели изречения, придружени от обяснителни бележки, посочващи стъпките за постигане на съответния превод. От друга страна, колеги икономисти, особено такива, които се занимават с управленско счетоводство, биха намерили решения на английски език на проблеми в областта. В този смисъл би следвало да отбележа, че постигането на еквивалентност на превода не би било възможно или най-малко би било силно затруднено, без използването и прилагането на информационни и комуникационни технологии. Така фокусът на статията попада върху способността на съвременния преводач да работи в дигитална среда и да се възползва от голямото разнообразие от електронни източници, като открива, сравнява и селектира най-адекватните решения. Само по този начин може да се гарантира обезпечаването както на еквивалентността, така и на бързината при извършването на превода, които в случая са от изключителна важност.

Описание на проекта

Описанието на проекта е необходимо, защото то ще зададе контекста, в който се извършва преводът на текстовете, които са обект на настоящата статия. Още със заглавието на проекта, който в оригинал е написан на английски език, се появяват първите преводачески проблеми: ECVET based further VET training to support the enhancement of entrepreneurship skills of young people and micro-SMEs via management accounting. Подлогът training – обучение е предшестван от четири прилагателни, две от които са съкращения: ECVET¹ – *европейска кредитна система за професионално образование и обучение* и VET² – *професионално образование и обучение*. Пълното наименование на акронимите в оригиналния език е твърде дълго, затова е най-удачно то да бъде представено с бележка под линия. В самия текст акронимът ECVET (чете се еквет) остава на латиница, тъй като при превода първите букви се променят, а оттам и изговарянето му. Другият акроним VET (чете се вет) съществува в текстове на български език като ПОО (Какво е ECVET?). Другата проблемна дума в заглавието е „to support“. Тази инфинитивна конструкция изпълнява функцията на предикат, както на практика в заглавието няма. В английския език се нарича infinitive of purpose – *инфинитив за изразяване на цел*. Ако трансформираме инфинитивната конструкция в глаголна форма, получаваме „ще подкрепи“; на български език обаче по-добре би звучало „в подкрепа на“. Последното съкращение в заглавието е абревиатурата SME³ – малко и средно предприятие, която в българския текст оставяме със съкращението МСП. Така най-достовърният превод на заглавието би бил: *Базирано на ECVET продължаващо ПОО в подкрепа на подобряването на предприемаческите умения у младите хора и микро МСП чрез управленско счетоводство*.

Проектът е двугодишен и е финансиран от програмата „Еразъм+“ на Европейската комисия, като включва партньори от четири страни: координатор на проекта е Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – гр. Свищов, а партньори са: Gazi Universitesi – Анкара, Турция; Център за информация и професионално ориентиране „Згура-М“ ЕООД – Пловдив, България; PhoenixKM BVBA – Кортмарк, Белгия и Electronic Compass – Атина, Гърция. Целевата група обхваща:

- безработни/необразовани амбициозни предприемачи (със специален фокус върху жените);
- фалирвали предприемачи;
- лица със статут на бежанци/имигранти;
- лица в социално неравностойно положение.

¹ European Credit System for Vocational Education and Training.

² Vocational Education and Training.

³ Small and medium enterprise.

Тъй като материята е специфична, а много от потребителите на курса нямат необходимите езикови умения, за да се справят с нея, съдържанието трябва да бъде поднесено на достъпен език, а преводът да бъде извършен без да се създават затруднения за носителите на останалите езици. Също така се предвижда съдържанието да бъде поднесено в дигитална среда, което още веднъж показва важноста на използването на информационни и комуникационни технологии. Според Данов „разширеното прилагане на съвременните технологии в образователната практика без съмнение довежда до положителни промени в цялостната обществена среда, усвоявана и възпроизвеждаща се именно чрез тези технологии“ (176). Вземайки предвид факта, че съвременният обучаем ползва новите технологии с по-голяма охота, отколкото съдържание, поднесено на хартиен носител, това несъмнено би спомогнало за по-безболезненото възприемане на иначе сложния по същността си материал. Също така, трябва да се отбележи, че:

В условията на съвременния високотехнологичен и силно медиатизиран свят, ефективното прилагане на цифровите технологии зависи пряко от успешното формиране и развитие на медийната грамотност. Тази компетентност помага на преподавателя да намира и осигурява постоянно наличие на методи и дейности, които едновременно активират и въздействат положително върху когнитивното, психомоторното и емоционалното поле на обучаемите. А при обучаемите – да задейства и засилва желанието им да приемат и изпълняват тези дейности, т.е. да поражда нагласи, че новото познание е осъществимо и изпълнимо, че отговаря на техните нужди, че те ще могат да го прилагат в практиката (Данов 155).

В този смисъл следва да се отбележи, че успешното провеждане на дейностите трябва да бъде съобразено с факта, че:

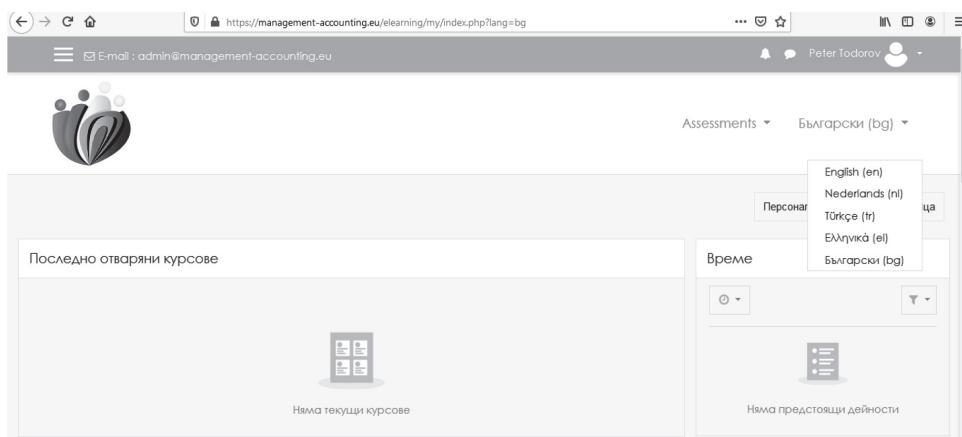
- Някои млади хора с ниска квалификация (включително и езикова) се впускат в предприемачеството, без да имат необходимите умения, с които да избегнат многобройните опасности, дебнещи ги, когато започнат да ръководят своя бизнес.
- Младите хора често имат недостатъчен трудов стаж като служители или предприемачи и е малко вероятно те да са успели да придобият съществен специализиран технически, управленски или личен предприемачески опит.
- Планирането и мониторинга в една организация, както финансово, така и нефинансово, трябва да бъдат изразени чрез управленско счетоводство и предприемачество (About the project).

В унисон с прилагането на информационни и комуникационни технологии, в рамките на дейностите по проекта ще бъдат разработени три интелектуални продукта, които ще бъдат достъпни за потребителите и след приключ-

ването му, като дигиталната среда спомага за реализирането на тази задача, тъй като хартиеното тяло лесно може да бъде изгубено или унищожено, докато цифровите материали са достъпни по всяко време и от всяко място. Тези интелектуални продукти са:

- ИП1: Курс за обучение по управленско счетоводство за включване в ПОО по предприемачество в съответствие с ECVET;
- ИП2: Мобилно приложение за обучение с казусен модулен подход;
- ИП3: Доклад за педагогическо въздействие и добри практики.

Към този момент е приключен Интелектуален продукт 1, а Интелектуален продукт 2 предстои да бъде пуснат в употреба. Създаден е уебсайт на проекта: <https://management-accounting.eu/>, на който в секция e-learning ще бъде достъпно учебното съдържание чрез системата за управление на курсове Moodle. Фигура 1 показва началната страница на курса по управленско счетоводство. Вдясно се вижда падащото меню, от което може да бъде избран език, като наличните езици са: български, английски, нидерландски, турски и гръцки. Това означава, че цялото учебно съдържание от седем обучителни модула трябва да бъде достъпно на тези пет езика.

Фиг. 1. Изглед на началната страница

Същевременно е готова и разработката на мобилно приложение, което на този етап е достъпно единствено за операционна система Android, и може да бъде изтеглено безплатно от: <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.y4baccounting.mobile> (вж. фиг. 2). Мобилното приложение е напълно синхронизирано с десктоп версията на сайта, има същия интерфейс и също е налично на петте езика, които бяха изброени по-горе (вж. фиг. 3). Чрез мобилното приложение ще бъдат достъпни следните функции:

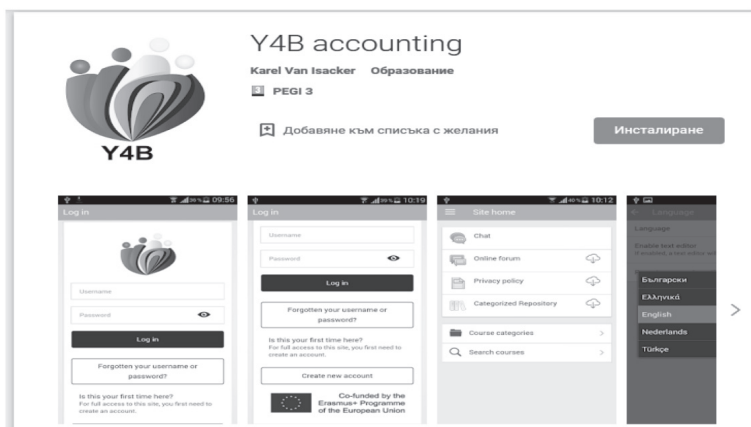
- видеосвидетелства от потребители в подкрепа на учебното съдържание;

- самото учебно съдържание;
- речник със специални думи за обучаемите;
- инструмент за оценка и самооценка;
- финансови инструменти на базата на модулни симулатори за управленско счетоводство.

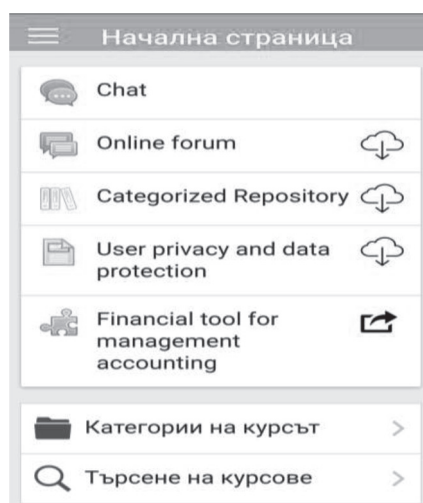
Преводът на последната функция на мобилното приложение от английски на български език също предизвиква сериозни трудности поради специфичната терминология и необичайната комбинация от прилагателни и съществителни пред водещото съществително. На английски език четем: financial tools wizard-style simulators for management accounting. Отсъствието на съюз and – и между financial tools и wizard-style simulators означава, че става въпрос за един обект, но също така трябва да се определи дали този обект е tools – *инструменти* или simulators – *симулатори*. Докато преводът на financial tools е очевиден – *финансови инструменти*, то wizard-style simulators представлява проблем поради наличието на съставната дума wizard-style, която в случая изпълнява функцията на прилагателно. Справка в онлайн речника на издателство ПОНС дава следните значения:

1. **wizard** – компютърна инструктираща програма;
2. computer/financial **wizard** – компютърен/финансов експерт (ПОНС).

И двете дефиниции биха натоварили прекалено много превода, затова е нужна справка в друг източник. В уебсайта bg.glosbe.com са дадени множество дефиниции, но само една се доближава до значението, което се търси: Configuration & Wizard – *Помощник за настройките* (wizard на български) – тя обаче е неубедителна. В онлайн речника dictionary.com под единицата wizard откриваме следната дефиниция: *Computers. a software feature that guides users through complex procedures with step-by-step instructions, often presented in dialog boxes* (dictionary.com). Тази дефиниция е още по-дълга, но в нея откриваме един ключов израз step-by-step, който също може да се преведе „модулен“, тъй като инструкциите, представени в диалогови прозорци, са всъщност отделните модули на един процес. В такъв случай financial tools – *финансови инструменти* ще бъде водещото словосъчетание, а wizard-style simulators преобразуваме в *на базата на модулни стимулатори* и получаваме: *финансови инструменти на базата на модулни стимулатори за управленско счетоводство*.

Фиг. 2. Магазин на Гугъл, от където може да бъде изтеглено мобилното приложение

Фиг. 3. Мобилно софтуерно приложение: Y4B accounting.

Превод на учебен модул 2: Какво е управленско счетоводство?⁴

За по-голямо удобство и нагледност примерите са представени в табличен вид (вж. табл. 1), съответно текстът на български език в лявата колона и неговият превод на английски език в дясната⁵. Поради специфичната терми-

⁴ Учебното съдържание на модул 2: Какво е управленско счетоводство? и модул 3: Управленско счетоводство и предприемачество във варианта на български език е разработено от екип в състав: доц. д-р Христо Сирашки, доц. д-р Анелия Радулова, ст. преп. д-р Петър Тодоров, Татяна Друмева и Цветан Цветков. Преведено е на английски език от ст. преп. д-р Петър Тодоров.

⁵ Всички примери са екскерпирани от текстовете на учебното съдържание на двата учебни модула, посочени по-горе.

нология и честото несъответствие между двата езика или несъществуването на еквивалент на съответния термин в целевия език, всички решения са проверени както в български, така и в чуждестранни онлайн речници и източници, които са изброени в библиографската справка. Там, където конкретна дума или фраза е част от изречение, конкретният пример е даден в удебелен шрифт, а където е необходимо съм предоставил и допълнителни обяснителни бележки.

Таблица 1. Решения за превод на конкретни извадки от текста от български на английски език на учебен модул 2: Какво е управленско счетоводство?

№	Текст на български език	Превод на английски език
1	Управленското счетоводство обезпечава информационно управленските процеси в предприятието	Management accounting secures the information and management processes in the enterprise
2	вътрешноуправленските дейности	the internal managerial activities
3	прогностичност	predictability
4	децентрализираност	decentralization
5	отклоняемост	deviation
6	предназначение и функции на проявление	purpose and functions ⁶
7	управленското счетоводство се среща и под наименованието вътрешнофирмено счетоводство	management accounting can also be defined as internal accounting ⁷
8	финансовото счетоводство създава информация, която е обективна и която отговаря на изискванията на съответните стандарти, т.е. нейната доказуемост , обективност и съпоставимост се регулира от стандартите (национални и международни счетоводни стандарти), докато управленското счетоводство оценява полезността на информацията според уместността, последователността, бързината, разбираемостта, възможността за анализ и прогнозиране и др.	financial accounting creates information which is objective and which meets the requirements of the corresponding standards, i.e., its provability , objectivity and correspondence is regulated by specific standards (national and international accounting standards), whereas management accounting assesses the usefulness of the information on the basis of its relevance , consistency, speed, clarity , possibility for analysis and forecasting, etc.

⁶ functions of expression или manifestation, което представлява буквален превод, тук би звучало неестествено.

⁷ internal-company или internal-enterprise би било буквално преведено, докато in-house, което е по-достоверният превод, в случая не съпада с контекста, тъй като тук не става въпрос за счетоводство, което се извършва само в компанията, то може да бъде извършено и от външни изпълнители, а по-скоро за счетоводство, което служи за вътрешна употреба (What is In-House Accounting?).

9	начислени провизии	accruals
10	преоценка на активи	revaluation of assets
11	За да се внесе правилно разбиране в поведението на разходите, трябва да се разкрият причините, които ги обуславят и връзките им с обектите на калкулиране.	In order to understand how costs function, we shall reveal the reasons which determine them and their relationship with the objects of calculation. ⁸
12	цена за реализация на продукцията	selling cost of production ⁹
13	аналитичният метод на критичните съотношения	analytical method of break-even analysis
14	критичната точка на продажбите	break-even point of sales
15	критичната точка в натура	break-even point in kind
16	Калкулационната единица може да бъде натурална, условно натурална или експлоатационна единица (използване на полезна търговска площ).	The calculation unit can be natural (physical units – items, people), semi-natural (the results of products of the same consumer quality but of a wider range) or operational (having useful sales area). ¹⁰
17	начислено възнаграждение на работници (по сделната система (Димитров))	wages paid to workers / piece wages (Shabana)/
18	Попоръчков метод на калкулиране	Job order method of costing
19	дребносериен	small-batch
20	Еднофазен (прост) метод на калкулиране	Single-stage (simple) method of costing
21	Пофазен (попереработков, по етапи) метод	Multi-stage (process-based) method of calculation
22	Резултатът от всяка фаза (без последната) е входен материал за следващата фаза	The result of each stage (without the last one) is an input material for the next stage
23	полуфабрикатният вариант на метода	long-stage (semi-finished product)
24	безполуфабрикатният метод	short-stage

⁸ В случая проблемът е породен от използваните в българския език страдателни конструкции *за да се внесе* и *трябва да се разкрият*, втората от които в английския текст е представена с деятелен залог. Ако решим да спазим страдателните конструкции, текстът би изглеждал по следния начин: **(In order) For** how costs function **to be understood**, the reasons which determine them and their relationship with the objects **of calculation shall be revealed**. Така преведено изречението напълно нарушава логическата свързаност на идеите, които изразява, защото подлогът в главното изречение става твърде дълъг, а сказуемото се измества в края; поради тази причина предлагам в главното изречение да се използва деятелна конструкция.

⁹ Под реализация на продукцията се има предвид нейната продажба, а под цена – разходите за осъществяване на продажбата, и затова превеждаме *selling cost*, а не *realization price*.

¹⁰ Обясненията в скоби, с изключение на последното, са мои поради нуждата от по-голяма яснота от страна на ползвателя на английския текст.

25	На управление и контрол подлежат не разходите, както това е при традиционните методи, а дейностите, които ги пораждат ¹¹ .	It is not the costs that shall be managed and controlled, as it is with traditional methods, but the activities that generate them. ¹²
26	разходопроделящ фактор	cost-determining factor
27	През 1934 г. Конгресът на САЩ инструктира Комисията по ценни книжа да разработи счетоводна политика на фирмите, котиращи ценни книжа.	In 1934, the USA Congress instructs the Securities and Exchange Commission to develop accounting policy of the enterprises that quote securities.
28	Съвета за счетоводни принципи (АРВ) ¹³ издава Становище № 22	the Accounting Principles Board (APB) issues Opinion 22
29	изменение на пазарната конюнктура	change of the market circumstances
30	Счетоводната политика е насочена към пренастройване ¹⁴ на дейността на предприятието в асортиментен аспект .	The accounting policy is directed towards adjusting the activity of the enterprise to the product or services range .
31	В отделна група се обособяват дейности, свързани с организацията и управлението на предприятието като цяло ¹⁵ .	Each separate group is made up of activities related to the organization and management of the enterprise as a whole ¹⁶ .

¹¹ В случая имаме сложно изречение, което се състои от следните компоненти: едното сказуемо е *подлежат*, а другото – *пораждат*. И двете са прости глаголни сказуеми. *На управление и контрол* са непреки допълнения (на тях подлежат). *Разходите* е подлог (те подлежат на управление и контрол). Частицата *не* пред думата *разходите* има емпатизиращ ефект, подчертава се, че не разходите, а дейностите подлежат на контрол. *Както това е при традиционните методи* – вмъкнато в състава на другото изречение.

¹² За превода на английски език предлагам конструкция от типа cleft sentence. Този тип изречение се използва „за да поставим фокуса върху определена част от изречението и да наблегнем на това, което искаме да изразим чрез подчинено изречение, въведено с относително местоимение (relative clause). Това е особено полезно в писмения език, където не може да се използва интонация, за да се постави фокусът върху определена част от изречението“ (cleft sentences) Cleft изреченията биват няколко вида, като в конкретния случай е използвано подготвително местоимение *it* (*It is not the costs*), след което свързваме думите, върху които поставяме фокуса с подчиненото изречение въведено с относително местоимение (*that shall be managed*).

¹³ В българския текст в скоби е посочена абревиатурата на английското наименование, но от нея не става ясно (макар че може да се отгатне) какво точно е наименованието.

¹⁴ *пренастройвам* предполага съгласуване с предлога „към“, напр. *пренастройване... към асортиментите...*

¹⁵ *дейности* – подлог, *се обособяват* – сказуемо, *в отделна група* – допълнение, частта след запетаята *свързани с организацията и управлението на предприятието като цяло* е обособена част, реферираща към конституента *дейности*.

¹⁶ В този случай избягваме предложната фраза, защото поставянето на допълнението в началото на изречението в английския текст е неудачно. Затова променяме подлога от *дейности* на *всяка отделна група* (each separate group). Страдателната конструкция се запазва, но сказуемото *се обособяват* се променя на *се състоят от* (is made up of).

32	Чрез разработването на модел на счетоводна политика се създават ясни правила за организацията на счетоводния процес в предприятието ¹⁷ .	The development of a model of accounting policy creates clear rules for the organization of the accounting process at the enterprise ¹⁸ .
33	Сред тях са Закона за счетоводството, Кодекса на труда, Закона за корпоративното подоходно облагане, Счетоводни стандарти и др.	The Accountancy Act, The Labor Code, the Corporate Income Tax Act, the Accounting Standards , etc.
34	Като такива могат да се определят Правилника за дейността, Финансовия правилник, Етичния кодекс, инструкциите, решенията, заповедите и др.	As such we can point out: The Rules of Procedure, the Financial Rules, the Code of Ethics, the Instructions, the Decisions, the Orders , etc.
35	текущото и годишното приключване	the ongoing and annual closure
36	Висока срочност на погасяване	Short repayment terms
37	Дебиторска задлъжнялост < 12 месеца	Receivables < 12 months
38	Извъноборотни средства	Non-current assets
39	Кредиторска задлъжнялост	Accounts payable
40	Активите се ранжират по степен на тяхната реализуемост	Assets are ranked by their degree of realization
41	Коефициентът за текуща ликвидност	Current Ratio Liquidity
42	Коефициентът за бърза ликвидност	Quick ratio liquidity
43	Рентабилност на продажбите	ROS (Return of Sales)
44	Рентабилност на активите	ROA (Return on Assets)
45	Рентабилност на инвестирания капитал	Return on Investment (Invested Capital)
46	Рентабилност на собствения капитал	ROE (Return on Equity)
47	Коефициент на автономност = Дълг/Обща сума на актива	Debt-to-Assets Ratio = Total Debt/Total Assets
48	Коефициент на финансов ливъридж = Дълг/Собствен капитал	Debt-to-Equity Ratio = Total Debt/Total Equity
49	Коефициент на капитализация = Дълг/(Дълг + Собствен капитал)	Debt-to-Capital Ratio = Total Debt/(Total Debt + Total Equity)
50	Коефициент на покритие на активите = Общо активи/Собствен капитал	Asset Coverage Ratio = Total Assets/Total Equity

¹⁷ Изречението е просто, има едно казуемо *се създават*. Чрез разработването на модел е допълнение (чрез него се създават). Предложната фраза (pp) на *счетоводна политика* се отнася към *модел* и е несъгласувано определение (какъв модел? – модел на счетоводна политика).

¹⁸ В този случай при превода се налага трансформацията на страдателния залог от българския текст в деятелен в английския текст. Ако решим да запазим страдателната конструкция, изречението трябва да започне с предложна фраза (Through the development), след което при запазване на страдателната конструкция казуемото are created ще бъде изместено в края на изречението, което би довело до объркване у читателя и нуждата от препрочитане на текста.

Превод на учебен модул 3: Управленско счетоводство и предприемачество

Таблица 2. Решения за превод на конкретни извадки от текста от български на английски език на учебен модул 3: Управленско счетоводство и предприемачество

№	Текст на български език	Превод на английски език
1	Финансовият капитал е един от ключовите фактори за развитието на предприятието, а осигуряването му изисква изработването на стратегия и предприемането на действия по неговото осигуряване .	Financial capital is one of the key factors for the development of the enterprise. Securing such capital requires the development of a strategy and taking actions to follow it ¹⁹ .
2	оборотен капитал и фондове за обращение	working capital and circulation funds
3	амортизационни отчисления... амортизационния фонд	depreciation deductions... depreciation fund
4	привлечени средства от приятели	cash borrowed from friends
5	печалба, останала след данъци и други задължителни плащания	income after taxation and other debt settlements
6	Със средства от държавния бюджет се отпускат средства за финансиране на инвестиционни проекти ²⁰ .	The state budget grants monies for funding investment projects ²¹ .
7	За осигуряване на необходимите финансови ресурси се прилагат различни финансови инструменти, същността на които е обект на разглеждане в следващия урок ²² .	The necessary financial resources are secured by applying various financial tools whose nature will be discussed in the next unit ²³ .

¹⁹ В българския текст срещахме повторение на съществителното „осигуряване“. Смятам, че то може да бъде избегнато в английския текст като променим на: *изработването на стратегия и предприемането на действия по спазването ѝ* (development of a strategy and taking actions to follow it).

²⁰ *средства за финансиране на инвестиционни проекти* – подлог, *се отпускат* – сказуемо, *със средства от държавния бюджет* – допълнение.

²¹ За да се придържама максимално близко до текста източник, променяме залога от страдателен в българския текст на деятелен в английския текст, като същевременно избягваме и повторението на съществителното „средства“. За най-адекватен превод на *средства* предлагам *monies*, тъй като ако изберем *funds*, ще се получи повторение с *funding*.

²² *различни финансови инструменти* – подлог, *се прилагат* – сказуемо, *За осигуряване на необходимите финансови ресурси* – допълнение, *същността на които е обект на разглеждане в следващия урок* – вмъкнато подчинено изречение, което дава допълнителна информация за подлога.

²³ В случая предлагам размяна на подлога и допълнението от главното изречение, запазване на залога – страдателен, но промяна на сказуемото и използването на предложна герундивна фраза *by applying*, последвана от определящо подчинено изречение, въведено с относително местоимение (defining relative clause).

8	Дълговото финансиране е подлежащо на връщане финансиране и се осигурява посредством кредити, лизингови схеми и дългови ценни книжа.	Debt financing is financing that shall be repaid and is secured through loans, leasing schemes and debt securities .
9	Дълговите ценни книжа са главно облигации, сертификати и менителница.	Debt securities are mainly bonds, certificates and bills of exchange .
10	Доходността по облигацията е купон.	The bond yield is set at its coupon rate .
11	Сертификатът е писмено задължение да върне на инвеститора сумата на депозита с лихва навреме.	The certificate is a written obligation of the debtor ²⁴ to pay back on time the deposit sum with the interest accrued.
12	безвъзмездно предоставени финансови ресурси	grants
13	Средно претеглената стойност на капитала (WACC) ²⁵	The weighted average cost of capital (WACC)
14	Чрез Директива 2013/34/ЕС се осигурява яснота и сравнимост на финансовите отчети ²⁶	Directive 2013/34/EU provides clarity and comparability to the financial statements ²⁷
15	освобождаване или опростяване на задълженията на микро- и МСП, като всяка европейска държава решава сама какъв да бъде обхвата на опрощението	relieving or remitting the debts of micro- and SMEs as each EU member state decides on its own range of remittance
16	одитиране на големите предприятия само от законоустановени одитори	auditing large enterprises shall be carried out only by certified auditors
17	Още по-опростени са правилата за микропредприятията ²⁸ .	The rules for micro-enterprises are even more simplified ²⁹ .
18	Могат по избор да съставят и пълен комплект финансови отчети ³⁰ .	They may optionally submit full-length financial statements ³¹ .

²⁴ В английския текст добавяме debtor, тъй като в българския текст не е упоменато кой трябва да върне сумата, макар и това да се подразбира.

²⁵ В скоби е дадена абревиатурата, изписана с латински символи, но от нея може да се направи предположение, затова е нужна проверка в електронен източник (Hargrave).

²⁶ *сравнимост на финансовите отчети* – подлог, *се осигурява* – казуемо, *Чрез Директива 2013/34/ЕС* – допълнение.

²⁷ Тук също е удачно казуемото в английския текст да бъде в деятелен залог, като подлогът и допълнението си разменят местата.

²⁸ Просто изречение с едно казуемо, съставно именно: комбинация копула + предикатив (AUX + предикатив) *са по-опростени*, а *правилата* е подлог.

²⁹ В английския текст е по-удачно подлогът да бъде поставен в началото на изречението.

³⁰ Подлогът (*микропредприятията*) в изречението липсва, тъй като текстът е част от таблица, която няма как да бъде поместена тук. Казуемото е съставно глаголно с модален глагол: *могат да съставят*. Общата схема на съставното глаголно казуемо е (*V фазов/модален + да + пълнозначен глагол*).

³¹ В този случай употребата на модален глагол в английския текст позволява вмъкването на наречие между модалния и пълнозначния глагол: may **optionally** submit. За разлика от българския текст, в английския не е позволена безподложна конструкция, затова добавяме подлог They.

19	Счетоводният баланс има двустранна форма. Структурата му включва раздели , групи и статии . Най-малката, най-ниско в йерархията е балансовата статия (балансовото перо) . Група от балансови статии формират балансова група. Няколко групи образуват раздел. Разделите се обозначават с главни букви, групите – с римски цифри , а статиите – с арабски цифри .	The balance sheet has a double-entry form. Its structure comprises sections , groups and entries . The lowest in the hierarchy comes the balance sheet entry . A group of balance sheet entries forms a balance sheet group. Several groups form a section. The sections are marked by capitals, the groups – with Roman numerals , while the entries – with Arabic numerals .
20	Записан, но невнесен капитал	Recorded, but unpaid capital
21	Продукти от развойна дейност	Products from development activities
22	Предоставени аванси и ДМА ³²	Granted advance payments and long-term tangible assets
23	Отсрочени данъци	Deferred taxes
24	Вземания	Receivables
25	Записан капитал	Subscribed share capital
26	Премии от емисии	Premiums from emissions
27	Резерв от последващи оценки	Reserve from further assessments
28	Нагрупана печалба/загуба от минали години: в т.ч.: неразпределена печалба; непокрита печалба	Accumulated profit/loss from past years: including: – undistributed profit; unsecured profit
29	Възможно е и още по-подробно подразделяне на статиите при спазване на структурата на формата на счетоводния баланс ³³ .	The accounting entries can be further subdivided providing they conform to the structure of the form of the balance sheet ³⁴ .
30	външни услуги	outsourced services
31	Разходи за придобиване на активи по стопански начин	Costs for the economic acquisition of assets
32	Отчет за печалбата и загубата и другия всеобхватен доход	Statement of profit and loss, and other comprehensive income

³² Съкращението ДМА се появява и на други места в текста, но за да се избегне объркване у читателя в английския текст е предоставен пълният термин.

³³ Просто изречение, сказуемото е (AUX + предикатив) *възможно е*.

³⁴ В английския текст поставяме подлога на първо място, а след него използваме страдателна конструкция, в която вмъкваме наречието further.

33	В структурата на отчета за собствения капитал се включва: салдо в началото на отчетния период; промени в счетоводната политика; салдо след промени в счетоводната политика и грешки; изменения за сметка на собствениците (увеличение, намаление); финансов резултат за текущия период; разпределение на печалбата (за дивиденди); покриване на загуба; последващи оценки на активи и пасиви (увеличения, намаления); други изменения в собствения капитал; салдо към края на отчетния период; промени от преводи на ГФО на предприятия в чужбина; собствен капитал към края на отчетния период.	The structure of the statement of owner's equity comprises: balance at the beginning of the accounting period; changes in the accounting policy; balance after the changes in the accounting policy and errors; changes at the expense of the owners (increase, decrease); financial result of the current period; allocation of the profit (for dividends); covering the losses; further assessment of the assets and liabilities (increase, decrease); other changes in the owner's equity; balance at the end of the accounting period; changes in the AFS that arise from translations to foreign enterprises; owner's equity at the end of the accounting period.
34	От доклади за дейността са освободени микро и малките предприятия у нас ³⁵ .	Micro- and small enterprises in Bulgaria are relieved from submitting reports on the activity ³⁶ .
35	пасиви – сегашно задължение на предприятието, произтичащо от минали събития, уредването на което се очаква да породи изходящ поток от ресурси, съдържащи икономически изгоди	liabilities – the current debt of the enterprise arising from past events and whose settlement is expected to result in an outgoing flow of resources that contain economic benefits
36	собствен капитал – остатъчният дял в активите на предприятието след приспадане на всички негови пасиви	owner's equity – the remaining share of assets of the enterprise after deducting all its liabilities
37	Приход се отчита, когато той е заработен и реализиран .	An income is reported when it is earned and generated .
38	текущо начисляване	current accruals
39	същественост и обобщаване	relevance and summation
40	Преглед и анализ на оборотна ведомост	Review and analysis of the trial balance
41	осчетоводен	booked (in the accounts)
42	Приходи на каса , Разходи на каса	Income in cash , Costs in cash
43	проверява се за некоректно разнесени по аналитичности суми и некоректни салда	a check is also performed if any analytical amounts and wrong balances have been incorrectly entered

³⁵ Просто изречение, сказуемото е *са освободени*; *От доклади (от тях) непряко допълнение*; *Доклади за дейността* (задпоставената предложна фраза pp пояснява дейността – несъгласувано определение).

³⁶ В английския текст запазваме страдателната форма на сказуемото *са освободени* – are relieved. Подлогът и допълнението остават непроменени като функция, но се променя тяхното местоположение, съответно в начална и крайна позиция.

44	проверява се последният сумарен ред за равенства между начални дебитни и кредитни, крайни дебитни и кредитни салда и дебитни и кредитни обороти	the bottom line is checked for equalities between initial debit and credit and end debit and credit balances and credit turnovers
45	Ако софтуерът позволява, се правят всички възможни контроли – тест на аналитичност, тест на контрировки, тест на сметкоплана, тест на дневници по здс, тест за дублирани документи.	If the software allows, all possible control checks are performed – Analytics Test, Currency Rates Test, Chart of Accounts Test, Books under the VAT Act Test, Doubled Documents Test.
47	В годишната данъчна декларация се вписват всички суми, с които се увеличава и намалява счетоводният финансов резултат ^{37, 38} .	All sums used to increase or decrease the accounting financial result shall be entered in the Annual Tax Declaration ³⁹ .
48	След съставянето и заверяването им (на годишните финансови отчети) и тяхното публикуване	After preparing and certifying them (annual financial statements) for publishing
49	Всички останали еднолични търговци се приравняват на търговски дружества и за тях важат правилата по чл. 38 от Закона за счетоводството.	All other sole traders are considered enterprises and they fall under the rules of article 38 of the Accountancy Act.
50	При неспазване на разпоредбите на Закона за счетоводството са предвидени глоби и имуществени санкции.	Failure to comply with the regulations of the Accountancy Act may result in fines and property sanctions.
51	Търговските регистри в Европа	Business registers in Europe
52	учредителен акт	founding act
53	регистъра на работодателите към службата за социално осигуряване ONSS ⁴⁰	the Register of Employers at the Social Security Service – ONSS

³⁷ Изречението е сложно. Сказуемите са три: *се вписват, се увеличава, намалява*; *В годишната данъчна декларация* (непряко допълнение – в нея се вписват). *Годишната и данъчна* са съгласувани определения към *декларация*. *С които се увеличава и намалява счетоводния финансов резултат*: Тези две изречения са свързани със съюза „и“ и са съподчинени към конституент от главното – *суми*, т.е. са подчинени определителни, защото се отнасят към име от главното изречение.

³⁸ Забележка: синтактическият анализ на изреченията е направен със съдействието на д-р Рени Манова.

³⁹ В английския текст сказуемото е само едно – страдателната конструкция *shall be entered*. Другите две сказуеми са преобразувани в инфинитивни форми, съответно *to increase, decrease, предшествани* от страдателната причастна форма *used*, което представлява редуцирано подчинено изречение: *which are used*.

⁴⁰ В Белгия.

54	Дружествата са задължени да публикуват определена информация и определени документи, като така се гарантира противопоставимостта им спрямо трети лица .	Enterprises shall publish certain information and certain documents, which guarantees their effectiveness against third parties . ⁴¹
55	Централната служба за счетоводните баланси към Националната банка на Белгия	the Central Balance Sheet Office at the National Bank of Belgium (Central Balance Sheet Office)
56	Кодекса за дружествата (в Белгия)	Belgian Code on Companies and Associations (LLP, White & Case)
57	Агенцията по вписванията (в България)	the Registry Agency
59	Лица, които са осигурители ⁴² и не са физически лица	Persons who are contributors ⁴³ and are not individuals
60	Онлайн справка може да се извършва по: името или ЕИК , съответно ЕГН на субектите; фирмено дело/година/окръжен съд; номер на заявление, номер на вписване; свързаност на субектите .	The online query may be made by: name or BULSTAT number, respectively the PIN of the individuals; case of the enterprise / year / regional court; number of the application, number of the registration; relationship to the individuals .
61	Уебсайтът на Общия електронен търговски регистър (в Гърция) е Националният бюлетин за търговска информация.	The website of the General Electronic Business Register is the National Bulletin of Business Information. (WHAT IS GENERAL REGISTRY)

⁴¹ Преводът на термина „противопоставимост“ налага по-подробно проучване на наличните източници. Във (Василев) откриваме термина third-party effect. Същият термин откриваме и в (Labonté). Ако обаче поставим този термин в английския текст, ще се получи повторение. Трети източник, наличен на български и английски език, дава същия термин в заглавието на публикацията на английски език, но „действието спрямо трети лица“ в заглавието на български език. В самия текст четем: „*противопоставимостта ... срещу трети лица*“ в българския текст и *effectiveness ... against third parties*“ (Европейска комисия). Считам, че този превод е най-удачен, за да не настъпи объркване у читателя, който може да не е запознат с юридическата терминология.

⁴² Думата „осигурител“ може да има различни значения на английски език. В случая става дума за „всяко физическо лице, юридическо лице или неперсонифицирано дружество, както и други организации, които имат задължение по закон да внасят осигурителни вноски за други физически лица“ (Заркова).

⁴³ Търсенето в различни източници води до различни резултати като например insurer“ (Linguee), което обаче не съвпада с дефиницията на български език. Правилната дефиниция намираме в Cambridge Dictionary (Cambridge Dictionary), където се посочва: contributor – a person or company that pays money into a pension fund, medical insurance policy, etc.

62	събирателни дружества, командитни дружества (прости или с акции), граждански кооперации (които включват взаимозастрахователни сдружения и кредитни кооперации), акционерни дружества, дружества с ограничена отговорност и физически лица, които имат задължение за оповестяване в Националния бюлетин съгласно член 39 от Президентски указ от 27.11/14.12.1926.	general partnerships, limited partnerships (simple or with shares), civil cooperatives (including mutual insurance companies and credit cooperatives), joint-stock companies, limited liability companies and individuals who shall announce their registration in the National Bulletin in compliance with article 39 of a President's Decree from 27 November/14 December 1926
63	Съдебните решения за обявяване на дружеството в несъстоятелност или за започване на помирително производство или на друго универсално производство за удовлетворяване на кредиторите .	The legal decisions of declaring the enterprise insolvent or for starting conciliation proceedings or other universal proceedings for meeting the claims of the creditors .
64	Фирменото дело съдържа също пълното име, пълните имена на родителите, номера на личната карта или на паспорта, датата и мястото на раждане, гражданството и домашния адрес на ликвидаторите , законните администратори, комисарите и синдиците на дружеството.	The case shall include the full name, the parents' full names, the ID card or the passport number, the date and place of birth, the citizenship and the home address of the liquidators , the legal administrators, the commissioners and the trustees of the enterprise.
65	Елементите на висящите молби за обявяване в несъстоятелност	The elements of the pending applications for declaring the enterprise insolvent
66	Регистърът е единственото място за оповестяването на търговски данни.	The register is the only place of announcing commercial data.

Заклучение

В статията беше представен преводът от английски на български и от български на английски език на съдържание по управленско счетоводство, част от Интелектуален продукт 1 на международен проект финансиран по програмата „Еразъм+“. В контекста на стремежа на все повече висши учебни заведения да се интернационализират, участието им в международни проекти е от изключителна важност. Разработването на учебно съдържание на различни езици предполага достъпно поднасяне на информацията, като в конкретния случай това ще стане чрез печатно издание, в електронен вариант на специално създаден за целта уебсайт, както и чрез мобилно приложение, което е синхронизирано с уебсайта. В този смисъл, не само създаването на съдържанието, но и преводът му на различните езици поставят сериозно предизвика-

телство пред преводачите не само за постигане на адекватен превод, но и за поднасянето на превод, който да бъде достъпен за ползвателите на останалите езици, за да могат те от своя страна да извършат превода на съответния език. Еквивалентността не би била възможна без използването на информационни и комуникационни технологии в дигитална среда. Прилагането им помага не само за намиране на вярното решение, но и за извършването на превода в поставените срокове, което е ключова предпоставка за успешното реализиране на поставените цели и задачи. В статията са представени 116 примера, които заедно с анализите, направени към някои от тях, допринасят за изясняване на важни лингвистични и синтактични различия между двата езика. Много от тях биха били полезни както за колеги преводачи и лингвисти, така и за работещи в областта на икономиката и по-специално на управленското счетоводство. Освен това, както твърди Веселинов, сред ключовите приоритети на чуждоезиковото обучение са „преподаване на специално езиково съдържание за професионални цели като средство за подобряване на мобилността и пригодността за заетост“ (7), а ползвателите на учебното съдържание по проекта са именно лица, на които предстои да бъде предоставено професионално образование и обучение.

Библиография

- Василев, Ивайло (2016). Ред. Паунов. *Противопоставимост на актове с вещен ефект по чл. 113 ЗС*. Том 2. <http://web.uni-plovdiv.bg/paunov/Stidia%20Iuris/broi%202%20-%202016/Ivaylo%20Vasilev.pdf>. Пловдив: Studia Iuris. Уеб. 8.03.2020 [Vasilev, Ivaïlo (2016). Red. Paunov. *Protivopostavimost na aktove s veshten efekto po chl. 113 ZS*. Tom 2. <http://web.uni-plovdiv.bg/paunov/Stidia%20Iuris/broi%202%20-%202016/Ivaylo%20Vasilev.pdf>. Plovdiv: Studia Iuris. Ueb. 8.03.2020.]
- Веселинов, Димитър (2012). Чуждоезиковото обучение – нови изследователски ракурси. *Чуждоезиково обучение*. София: Национално издателство „Аз-буки“. Печатно издание. [Veselinov, Dimitür (2012). *Chuzhdoezikovo obuchenie – novi izsledovatelски kursove. Chuzhdoezikovo obuchenie*. Sofiya: Natsionalno izdanie „Az-buki“. Pechatno izdanie.]
- Данов, Данаил (2020). *Медийната грамотност: преосмисляне на опита*. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“. Печатно издание. [Danov, Danail (2020). *Mediïnata gramotnost: preosmislyane na nalichieto*. Sofiya: Universitetsko izdanie „Sv. Kliment Okhridski“. Pechatno izdanie]
- Данов, Данаил (2011). *Педагогика на ефективната комуникация: новите технологии като алтернатива на традиционното обучение*. София: ПОЛИС. [Danov, Danail (2011). *Pedagogika na effektivna komunikatsiya: süvremenni tekhnologii kato alternativa na traditsionnoto obuchenie*. Sofiya: POLIS.]

- Данов, Данаил (2018). Цифровизирана медийна реалност, социализация и медийна култура. *Смесеното обучение – модернизирани на образованието чрез технологиите*, ред. С. Караджова. София: Булвест Принт. Печатно издание. [Danov, Danail (2018). Tsifrovizirana mediina realnost, sotsializatsiya i mediina kultura. *Smesetno obuchenie – modernizirane na obrazovaniето chrez tekhnologiite*, red. S. Karadzova. Sofiya: Bulvest Print. Pечатno izdanie.]
- Димитров, Георги (2014). *Системи за заплащане на труда*, 12.08.2014. <http://balans.bg/7122-sistemi-za-zaplashtane-na-truda/>. Kreston BulMar. Уеб. 3.03.2020. [Dimitrov, Georgi (2014). *Sistemi za zaplashtane na truda*, 12.08.2014. <http://balans.bg/7122-sistemi-za-zaplashtane-na-truda/>. Kreston BulMar. Ueb. 3.08.2020.]
- Европейска комисия (2018). *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council on the law applicable to the third-party effects of assignments of claims*. 12.03.2018. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2018:96:FIN#>. Уеб. 8.03.2020. [Evropeiska komisiya (2018). *Predlozhenie za Reglament na Evropejskiya parlament i na Suveta otnosno prilozhimiya zakon za posleditsite ot vuzlaganeto na vzemaniya ot tretii strani*. 12.03.2018. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=COM:2018:96:FIN#>. Ueb. 8.03.2020.]
- Заркова, Вержиния (2006). *Осигурител е внасящият вноски за друг*, 8.05.2006. https://www.dnevnik.bg/dnevnikplus/2006/05/08/260979_osiguritel_e_vnashiashtiiat_vnoski_za_drug/. Уеб. 8.03.2020. [Zarkova, Verzhiniya (2006). *Osiguritel e vklyuchen v nastoyasheteto za drug*, 8.05.2006. https://www.dnevnik.bg/dnevnikplus/2006/05/08/260979_osiguritel_e_vnashiashtiiat_vnoski_za_drug/. Ueb. 8.03.2020.]
- Йорданова, Милена (2014). *Лингводидактическо моделиране на турската надежна система за българи*. София: Университетско издателство „Св. Климент Охридски“. Печатно издание. [Jordanova, Milena (2014). *Lingvodidakticheskoto modelirane na turska padezhna sistema za bulgari*. Sofiya: Universitetsko izdanie „Sv. Kliment Okhridski“. Pечатno izdanie.]
- „Какво е ECVET?“ н.д. <http://old.hrdc.bg/cgi-bin/e-cms/vis/vis.pl?s=001&p=0206&n=1&g=>. Център за развитие на човешките ресурси. Уеб. 1.03.2020. [„Kakvo e ECVET?“ N.d. <http://old.hrdc.bg/cgi-bin/e-cms/vis/vis.pl?s=001&p=0206&n=1&g=>. Tsentur za razvitie na choveshkite resursi. Ueb. 1.03.2020]
- ПОНС. „wizard в PONS речника“ н.д. <https://bg.pons.com/превод/английски-български/wizard>. Уеб. 1.03.2020. [PONS. „Suvetnik v PONS rechnika“ n.d. <https://bg.pons.com/превод/английски-български/wizard>. Ueb. 1.03.2020.]
- „About the project“ н.д. <https://management-accounting.eu/>. Уеб. 1.03.2020.
- Cambridge Dictionary. „contributor.“ н.д. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/contributor>. Cambridge UP. Уеб. 8.03.2020.
- „Central Balance Sheet Office.“ н.д. <https://www.nbb.be/en/central-balance-sheet-office>. Уеб. 8.03.2020.

- „cleft sentences“ н.д. <http://www.bbc.co.uk/worldservice/learningenglish/youemeus/learnit/learnitv149.shtml>. BBC. 7.03.2020.
- dictionary.com. „wizard“ н.д. <https://www.dictionary.com/browse/wizard>. Dictionary.com, LLC. Уеб. 1.03.2020.
- Hargrave, Marshall (2019). *Weighted Average Cost of Capital – WACC*, 30.06.2019. <https://www.investopedia.com/terms/w/wacc.asp>. Dotdash. Уеб. 7.03.2020.
- Labonté, Hendric (2018). „Third-Party effects of the assignment of claims: new momentum from the Commission’s Capital Markets Union Action Plan and the Commission’s 2018 Proposal, *Journal of Private International Law*. 14:2, 319–342“. DOI: 10.1080/17441048.2018.1508621. Уеб. 8.03.2020.
- Linguee. „осигурител“ н.д. <https://www.linguee.com/bulgarian-english/translation/осигурител.html>. DeepL GmbH. Уеб. 8.03.2020.
- LLP, White & Case (2019). *Belgian Code on Companies and Associations: A practical handbook on the new law*, май 2019. <https://www.jdsupra.com/legalnews/belgian-code-on-companies-and-76161/>. Уеб. 8.03.2020.
- Shabana, S. „Piece Wage System: Meaning, Advantages and Disadvantages“ н.д. <https://www.businessmanagementideas.com/wage/piece-wage-system/piece-wage-system-meaning-advantages-and-disadvantages/4604>. 3.03.2020.
- „WHAT IS GENERAL REGISTRY“ н.д. http://www.businessportal.gr/home/index_en. Уеб. 8.03.2020.
- „What is In-House Accounting?“ н.д. <https://www.online-accounting-schools.org/faq/what-is-in-house-accounting/>. Уеб. 3 март 2020 г.
- „wizard на български“ н.д. <https://bg.glosbe.com/en/bg/wizard>. Glosbe. Уеб. 1.03.2020.

Ст. преп. д-р Петър Тодоров

Катедра „Чуждоезиково обучение“

Стопанска академия „Димитър А. Ценов“

Адрес: ул. Емануил Чакъров № 2, Свищов 5250, България

✉ peter.d.todorov@gmail.com

Senior lecturer Peter Todorov, PhD

Department of Foreign Language Teaching

D. A. Tsenov Academy of Economics – Svishtov

Address: 2 Emanuil Chakarov Str., 5250 Svishtov, Bulgaria

✉ peter.d.todorov@gmail.com